

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15709/2023
07.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа старатељ ББ из ..., по решењу Центра за социјални рад, Одељење Раковица број ../16 од 28.11.2016. године, чији је пуномоћник Ђорђе Трифуновић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Душан Мијатовић, адвокат из ..., ради неоснованог обogaћења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 794/23 од 24.02.2023. године, у седници одржаној 07.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 794/23 од 24.02.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1250/21 од 18.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље да се обавезе тужени да јој исплати износ од 69.000 евра у динарској противвредности са законском затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање, увећане за 8 процентних поена почев од 27.11.2009. године па до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужила да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 166.150,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење па до исплате, у року од 15 дана. Ставом трећим изреке, тужила је ослобођена плаћања судске таксе.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 794/23 од 24.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 1250/21 од 18.10.2022. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је изјавила ревизију, због битне повреде одредбе члана 407. ЗПП учињене пред ожалбеним судом и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни суд је утврдио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити су учињене друге битне повреде поступка на које се у ревизији тужиле указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је пуномоћјем овереним пред Општинским судом у Руми Ов. 57777/2008 од 03.11.2008. године овластила овде туженог да у њено име започне процес деекспропријације, за потписивање докумената, подношење захтева и све друге радње у вези са некретнинама на парцелама број ..., .. и .. у КО ..., а истим је овластила туженог да је заступа у свим њеним правним пословима код суда и других државних органа ради заштите и остварења њених права и да предузме све правне радње и употреби сва законом предвиђена средства код стицања, отуђења или наплате некретнина, које овлашћење је неограниченог трајања и важи до опозива. Решењем Општине Пећинци, Одељења за урбанизам, стамбено-комуналне делатности од 13.07.2009. године овде тужили враћено је право власништва на кат. парц. .. КО Пуномоћјем овереним пред Другим општинским судом у Београду 1/3 Ов. 10094/09 од 30.09.2009. године тужила је овластила туженог да може у њено име и за њен рачун да закључи предуговор и уговор о купопродаји непокретности, исте овери у суду, да може одредити и примити купопродајну цену и у ту сврху код банке по свом избору отворити у име тужиле или у своје име рачун којим може слободно располагати, дати изјаву о пријему купопродајне цене, може дати „клаузула интабуланди“, може предати непокретност купцу у посед и предузети све друге потребне радње ради продаје описане непокретности. Након тога између тужиле у својству продавца, коју је по пуномоћју Ов. 5777/08 заступао овде тужени и предузећа „Алфурсан“ ДОО Београд у својству купца, закључен је уговор о купопродаји непокретности. Уговор је оверен пред Општинским судом у Пећинцима под Ов. бр. 3077/2009 од 28.09.2009. године. Предмет купопродаје је кат. парц. број .. КО ... у површини од 85,63 ара, а купопродајна цена је 86.000 евра. Уговором је констатовано да је продавац примио од купца део купопродајне цене у износу од 17.000 евра и то трансфером са девизног рачуна купца на девизни рачун продавца, док ће остатак од 69.000 евра купац исплатити продавцу трансфером са девизног рачуна купца на девизни рачун продавца најкасније до 28.10.2009. године. Изјавом овереном пред Општинским судом у Пећинцима Ов. 3724/2009 од 27.11.2009. године коју је за тужилу дао овде тужени по пуномоћју Ов. 5777/2008 потврђено је да је тужила од купца примила целокупни износ купопродајне цене од 86.000 евра. Правноснажним решењем Другог основног суда у Београду Р2 420/15 од 16.06.2016. године тужили је изречена мера потпуног лишења пословне способности. Решењем Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Раковица од 28.11.2016. године, тужила је стављена под старатељство, а за старатеља је постављен ујак ББ.

Даље је утврђено да тужила од 2012. године болује од шизофреније. Због тога је и покренут поступак за потпуно лишење њене пословне способности. Тужила тврди да јој остатак од 69.000 евра никада није исплаћен, што тужени демантује, а истакао је приговор застарелости потраживања, тј да је протекао рок од 10 година. Уговор је закључен 28.09.2009. године. Остатак новца купац је требало да преда 27.11.2009. године. Тужба у овој правној ствари поднета је 17.05.2021. године. Како је протекао

десетогодишњи рок у којем је тужила могла да тражи остварење свог потраживања, то је тужени истакао да је потраживање застарело.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиле неоснован, због застарелости. Потраживање на које је тужила имала право је почело да тече од 27.11.2009. године, када је купац требало да изврши исплату остатка купопродајне цене, а која би се извршила преко њеног пуномоћника. Тужила је тужбу поднела 17.05.2021. године. Из тога произилази да је протекао десетогодишњи рок у којем је тужила имала могућност да принудним путем оствари своје потраживање. При томе је суд закључио да је без значаја чињеница да је тужили одређен старалац решењем Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Раковица дана 28.11.2016. године, јер застарелост потраживања није наступила у року од две године од дана када је добила заступника – 28.11.2018. године, већ је застарелост наступила касније 27.11.2019. године. Налази да је застарелост наступила и применом одредби члана 371. и 385. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је у свему прихватио правну аргументацију првостепеног суда. Закључује да је првостепени суд правилно оценио да је у тренутку подношења тужбе 17.05.2021. године протекао десетогодишњи рок у којем је тужила имала могућност да принудним путем остварује своје потраживање, с обзиром да је потраживање настало дана 27.11.2009. године. Чињеница да је тужили постављен старалац дана 28.11.2016. године, не може допринети основаности тужбеног захтева тужиле, јер иако се застарелост у оваквим случајевима сходно члану 385. став 2. ЗОО помера за две године (до 28.11.2018. године), наступила је 28.11.2019. године.

По оцени Врховног суда, правилно је становиште нижестепених судова да је тужбени захтев тужиле неоснован, јер је у конкретном случају наступила застарелост потраживања. Наиме, према одредби члана 385. став 1. ЗОО предвиђено је да: 1) застаревanje тече према малолетнику и другом пословно неспособном лицу, без обзира на то да ли имају законског заступника или не. Ставом 2. истог члана прописано је да: „међутим, застарелост потраживања малолетника који нема заступника и другог пословно неспособног лица без заступника не може наступити док не протекне две године од када су постала потпуно пословно способна, или од када су добила заступника“. У конкретној ситуацији, тужила је стављена под старатељство 28.11.2016. године, када јој је за старатеља постављен ујак ББ. Од тог дана, наредне две године, продужен је рок трајања застарелости, што значи да је исти истекао дана 28.11.2018. године. Тужба у овој правној ствари је поднета тек 17.05.2021. године тј. након истека рока од 10 година од дана када је почео да тече рок за испуњење обавезе тј. од 27.11.2009. године. Одредбе члана 385. ЗОО су одредбе које се односе на посебне случајеве, а између осталог и на лица која су лишена пословне способности и у оваквим случајевима та одредба има превагу над применом одредбе члана 383. Закона о облигационим односима. Стога се не могу прихватити наводи из ревизије да је у овом случају требало применити одредбу члана 383. ЗОО. Такође, не може се прихватити навод из ревизије да тај рок треба рачунати од 27.11.2009. године (као моменат давања изјаве да је тужила намирена), са додатком од четири године те да је (време од почетка покретања поступка за лишење пословне способности до постављања староца) те да би застарелост наступила тек 2023. године. Ово зато што се почетак рока рачунања застарелости мора везати за дан када је обавеза за исплату купопродајне цене настала, а то је 27.11.2009. године. Општи рок застарелости је одређен на период од 10 година. Сходно члану 385. ЗОО могућ је и застој рока

застарелости – две године, ако би застарелост наступила пре истека додатног рока предвиђеног чланом 385. ЗОО, па би рок застарелости могао бити продужен. У овом случају застарелост тужиљиног потраживања није наступила у року од две године од дана када је добила заступника дана 28.11.2016. године, већ касније, дана 27.11.2019. године.

Стога су неосновани ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјано право.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**